

מאזן של קאריירה: נצחון בקרב — תבוסה במערכה

מים אחרים אחרי ועידת-חרות, נודמנו — שמואל תמיר ואני — במרתף הכנסת. תמיר ליגלג על הדיחיה של העולם הזה על תוצאות הוועידה. בשבוע בו התפעלו כל העתונאים מההישגים העצומים של תמיר וחבריו, קבע העולם הזה כי הוא הפסיד במערכה, וכי גורלו נחרץ. "עוד תראה איזה כוחות עומדים מאחורי!" הבטיח. הוא גם מצא הסבר לדיחה הכוזב של העולם הזה — אנחנו מעוניינים שתנועת-החרות תישאר תנועה מנחנת ומסואבת.

עלייתו וירידתו של

תמיר

בתנועת החרות

באותו רגע חלפה במוחי המחשבה: האם זו העמדת פנים? או שמא באמת אינו יודע כי כבר הפסיד במישחק? אולי הוא מאמין באמת לדבריהם של עתונאים שאין להם מושג בהערכת כוחות פוליטיים — שהוא עצמו הכתיב להם את דבריהם? כיום ברור לי שתמיר לא הבין את מצבו. זוהי אחת הסיבות לכך שקרה לו שוב מה שקרה לו פעמים כה רבות בעבר: הוא הצליח בקרב, ונכשל במערכה.

שיכרון-הנצחון המסוכן

באותו רגע, סמוך לכתובת המכתב המפורסם בחתימת ידו של חיים אמסטרדם, יכלו להיות שתי הערכות שונות למצב. האחת פירסומאית, השניה פוליטית. התמונה הפירסומית היתה מלהלן:

שעות פטאלית: הכרזת המלחמה בוועידה

עד לוועידה היה תמיר רק עסקן חדש, מן השורה השלישית של חרות. בוועידה הפך לפתע לאיש השורה הראשונה — מתחרהו של מנחם בגין עצמו. בוועידה השיג כמעט רוב. בגין עצמו נסוג ברגע האחרון מן הקרב והנחיל לו מקום בהנהלה. רשת מצויינות של יחסי-ציבור, בכל העתונים החשובים, דאגה להעלות על גס כל הכרזה שיצאה מפיו, ותהיה בנאלית ככל שתהיה. עוד מאמץ קטן, והוא ישתלט סופית על התנועה.

התמונה הפוליטית היתה שונה לגמרי:

בוועידה הכריז תמיר מלחמה על הצמרת הבגניסטית, תוך התגרות שאין למעלה ממנה. מאקיאולי אמר: אל תתגרה באריה, אם אינך יכול להרגו. גורלו של תמיר נחרץ ברגע

מאת

אורי אבנרי

שלא השיג מיד רוב מוחלט, אחרי התגרות זו. מבחינה זו לא היה הבדל בין מיעוט קטן ומיעוט גדול — מה גם שהמיעוט היה אוסף מיקרי של עסקנים, ללא אירגון מבוסס או רעיון מאחור.

הכוח האמיתי בתנועה נשאר בידי הצמרת, והיא יכלה להדיח את תמיר בשעת-הכוש הראשונה.

אפשר היה לצפות מאדם פוליטי שיהיה בעל כושר-ניתוח, שיעריך את הכוחות האמיתיים מאחורי אחיזת-העניינים של כותרות מפוברקות.

אילו עשה זאת תמיר, היה מסיק את המסקנה שמצבו קשה מאד, שאין ממש בנצחוננו המדומה, וכי מוטב להתכונן להתקפה הנגרית.

תחת זאת נוצר סביבו אותו מצב-רוח של שיכרון-נצחון, שהוליד את מכתב אמסטרדם ואת עשרות המאמרים המודרכים, שנודעו להוכיח כי אנשי בגין הם מחוסלים, עוברי-בטל זקנים שעברו למוזיאון.

לכן, כאשר באה ההתקפה הנגרית הבלתי-נמנעת, היא מצאה את מחנהו של תמיר חשוף ובלתי-מוגן. מכאן התגובה ההיסטרית, הבלתי-שקולה, שהחמירה את מצבו של תמיר עוד יותר, הקלה בהרבה את עבודת יריביו.

כל זה היה צפוי מראש — כי כל זה נבע מאופי האישים ומעשיהם.

אמן יחסי-ציבור

שמואל תמיר מאמין ביחסי-ציבור, כשם שתותחן מאמין בתותחים או רופא-מנתח באיזמל. כי זהו כלי-העבודה העיקרי שלו.

בכך כוחו, ובכך גם חולשתו. כוח המנצח בקרבות, וחולשה המפסידה את המלחמות.

כל פוליטיקאי אוהב פירסומת. בכל מפלגה יש איש אחד או שניים שיצר-הפרסומת בולט אצלם במיוחד, עד כי העתונאים מחייכים מאחורי גבו. יש כנסת שלושה-ארבעה עסקנים ועסקניות שאומרים עליהם, בזלזול המהול בקינאה, כי "הם מוכנים למכור את הסבתא שלהם תמורת פירסומת".

כל אלה הם חובכים תמימים לעומת שמואל תמיר.

אצל תמיר הפירסום הוא יעד מרכזי, ולעיתים אף בלעדי, של מיבצעים. הוא מקדיש לכך חלק עצום של כוחו ומרצו.

איני יודע אם יש עוד עסקן בארץ המסוגל, כמוהו, לבוא לדפוס של עתון בשעת חצות, לבקש מן הפועל להראות לו מה כתוב עליו, להעיר את הכתב משנתו כדי להציע לו תיקונים לטובת עצמו, ואף להכתוב שינויים אלה ישר למכונת הלינוטייפ.

בחדאי אין עסקן שני בארץ המוכן להרחיק לכת כמוהו כדי לרכוש את לבם של